

Sobre la flora micològica del sistema dunar des Codolar (Eivissa)

Jaume ESPINOSA, Miquel VERICARD i Nèstor TORRES

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Espinosa, J., Vericard, M. i Torres, N. 2011. Sobre la flora micològica del sistema dunar des Codolar (Eivissa). *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 54: 177-181. ISSN 0212-260X. Palma de Mallorca.

En aquest treball es dona relació de 30 tàxons de flora micològica de la zona dunar des Codolar (Eivissa). Aquesta és una àrea arenosa degradada i poc coneguda que compta amb un conjunt d'espècies no citades de l'illa d'Eivissa. Es fa un llistat amb una breu descripció de les espècies trobades més importants (nou tàxons) típiques d'ambients dunars, i es presenta una llista d'altres espècies més corrents a l'illa d'Eivissa (vint-i-una) observades a la zona d'estudi. Entre les espècies destacables des del punt de vista corològic cal esmentar: *Geopyxys majalis* (Fr.) Sacc., *Helvella juniperi* Filippa & Baiano, *Thelephora caryophyllea* (Schaeff.) Fr., *Agaricus gennadii* (Chatin & Boud.) P.D. Orton., *Hygrocybe pseudoolivaceonigra* R. Picón, *Hygrocybe conicoides* (P.D. Orton) P.D. Orton & Watling, *Battarrea phalloides* form. *phalloides* Dickson: Pers., *Schizostoma laceratum* Her. Ex Lev. i *Tulostoma lloydii* Bres.

Paraules clau: flora micològica, Eivissa, es Codolar, sistema dunar.

ABOUT THE MYCOLOGICAL FLORA OF THE DUNE SYSTEM OF ES CODOLAR (EIVISSA). In this paper, the checklist of 30 taxa of mycological flora of the dune zone of es Codolar (Ibiza) are given. This sandy area is a degraded and poorly known and has not cited a number of species of the island. Are listed with a brief description of the species found most important (9 taxa) typical dune environments, and provides a checklist of other species more common in the island (twenty-one) observed in the study area. Among the outstanding species from the chorological point of view include: *Geopyxys majalis* (Fr.) Sacc., *Helvella juniperi* Filippa & Baiano, *Thelephora caryophyllea* (Schaeff.) Fr., *Agaricus gennadii* (Chatin & Boud.) P.D. Orton., *Hygrocybe pseudoolivaceonigra* R. Picón, *Hygrocybe conicoides* (P.D. Orton) P.D. Orton & Watling, *Battarrea phalloides* form. *phalloides* Dickson: Pers., *Schizostoma laceratum* Her. Ex Lev. and *Tulostoma lloydii* Bres.

Keywords: mycological flora, Ibiza, es Codolar, dune system.

Jaume ESPINOSA, Sant Jaume, 96. 07840 Sta. Eulària des Riu, E-mail: je.noguera67@gmail.com; Miquel VERICARD E-mail miguelvericard@hotmail.com i Nèstor TORRES, Apt. Cor. 64. 07800 Eivissa. E-mail: nestor.torres@telefonica.net

Recepció del manuscrit: 15-feb-11; revisió acceptada: 28-des-11

Introducció

La zona dunar des Codolar és una àrea molt degradada per l'acció antròpica. El seguiment fet conjuntament amb l'estudi florístic de fanerògames realitzat per caracteritzar la geomorfologia i vegetació

del sistema dunar des Codolar Martín-Prieto *et al.*, 2011) va donar uns resultats sorprenents. Aquest fou el motiu que desencadenà la realització d'una nota sobre les troballes micològiques de la zona i de la seva importància per a la conservació dels arenals d'Eivissa.

Fig. 1. *Battarrea phalloides* form. *phalloides* Dickson Pers fructificant sota una savina longeva en el cor del sistema dunar d'Es Codolar (foto Jaume Espinosa Noguera).

Fig. 1. *Battarrea phalloides* form. *phalloides* Dickson Pers fruiting under a long-lived juniper in the middle of the dune system in Es Codolar (photo Jaume Espinosa Noguera).

Material i mètode

La tasca de recerca es va fer entre els mesos de desembre de 2009 i gener de 2010. Per a la revisió taxonòmica s'ha seguit a Cortecuisse i Duhem (2005), Esteve-Raventós *et al.* (2007) i Siquer i Constantino (2008).

Resultats

Es fa una breu descripció de les espècies trobades més importants (nou tàxons) típiques d'ambients dunars, i a continuació es presenta una llista d'altres espècies més

corrents a l'illa d'Eivissa (21) observades a la zona d'estudi.

Espècies destacables a nivell corològic, quasi totes saprofítics (descomponedores de matèria orgànica morta), són:

Geopyxys majalis (Fr.) Sacc., recentment descoberta a sòls arenosos de l'illa i pendent de la seva publicació. Es Codolar seria la segona citació.

Helvella juniperi Filippa & Baiano, pendent d'una revisió a les illes per esser una espècie de recent descripció i escassa informació corològica.

Thelephora caryophyllea (Schaeff.) Fr., trobada en aquest indret per primera vegada a Eivissa i pendent de publicació,

sobre restes llenyosos de arrels que fixen les dunes.

Agaricus gennadii (Chatin & Boud.) P.D. Orton., bolet pendent de publicar dins el catàleg micològic d'Eivissa. No rar.

Hygrocybe pseudoolivaceonigra R. Picón, important i valuosa troballa, primera per Eivissa, d'un bolet verdós nigrescent exclusiu de llocs dunars litorals en fase de fixació. Rar. Pendent de revisió i publicació.

Hygrocybe conicoides (P.D. Orton) P.D. Orton & Watling, típic a dunes properes a la mar, coneguda per seves làmines color salmó. Primera cita a Eivissa

pendent de publicar. No rar.

Battarrea phalloides form. *phalloides* Dickson: Pers., extraordinari bolet, trobat en gran quantitat per la seva raresa (uns deu exemplars). Protegit en alguns països del centre d'Europa. Sempre, al costat de savines amb certa edat. Pendent de publicació. Nou per a Eivissa. A Mallorca s'ha trobat recentment. Rar

Schizostoma laceratum Her. Ex Lev., ja citat per Finschow (1984) com *Tulostoma vulvulatum*. Un únic exemplar sobre la duna fixa. Rar. *Tulostoma lloydii* Bres., només s'ha trobat a un lloc en presència de més de vuit exemplars de gran mida.

Fig. 2. *Leucoagaricus cupresseus* (Burl.) Boisselet & Guinb., al sistema dunar entre pins i savines (foto Jaume Espinosa Noguera).

Fig. 2. *Leucoagaricus cupresseus* (Burl.) Boisselet & Guinb., in a dune system between pines and junipers (photo Jaime Espinosa Noguera).

Fig. 3. *Schizostoma laceratum* (Ehrenb. ex Fr.) Lév. Una troballa de gran interès per a la micologia de les Illes Balears per la seva raresa (foto Jaume Espinosa Noguera).

Fig. 3. *Schizostoma laceratum* (Ehrenb. ex Fr.) Lév. A finding of great interest as the Balearic mycologists due to their rarity (photo Jaume Espinosa Noguera).

Hi ha espècies micorizògenes (simbiòtiques amb plantes fanerògames) comunes als boscos de l'illa, també han estat observades a Es Codolar:

Helvella leucomelaena (Pers.) Nannf.
Suillus collinitus (Fr.) Kuntze
Russula torulosa Bres.
Clitocybe rivulosa (Pers.) P. Kumm.
Hebeloma laterinus (Batsch) Vesterh.

Altres espècies d'indole sapròfita són:

Mucilago crustacea Wigg.
Geopora arenicola (Lév) Kers
Greletia planchonis (Dum. ex Boud.)
Donadini

Halothia posidoniae (Durieu & Mont.)
Kohlm.

Peziza subviolacea Svrcek

Pithya cupressina Fuckel

Gloeophyllum abietinum (Bull.: Fr.) P.
Karst.

Gloeophyllum sepiarium (Wulfen) P. Karst.

Phylliporia ribis (Schumach.) Ryvarden

Inocybe fulvida var. *subserotina* Bon.

Inocybe rufuloides Bon.

Inocybe heimii Bon.

Lepista sordida (Fr.) Sing.

Phaeothellus rickenii (Singer ex Hora) Bon.

Pluteus sp. (sect. *Hispidoderma*)

Psathyrella sp.

Conclusions

Entre les mostres que s'han trobat, en aquesta petita campanya, hi ha una bona representació de bolets d'ecologia saprofítica. Això posa de manifest la importància dels fongs implicats en la descomposició de la matèria orgànica en sòls arenosos i el seu paper de fixadors dunars, gràcies als micelis, juntament amb les arrels superficials de les plantes fanerògames en sistemes arenosos no influenciats directament per elements d'origen marí, com poden esser les restes de *Posidonia oceanica*. S'ha vist una representació de fongs interessants en aquest ecosistema, que es troben dividits en illetes dunars, per la forta alteració dels arenals. Això fa pensar en dues possibilitats. Una de elles, en l'existència de molts de micelis independents d'espècies sapròfites repartides pels dos arenals, i una segona, que antigament, tots dos fossin de un mateix gran sistema dunar amb micelis fúngics de gran mida i allò que actualment trobem són restes miceliars fragmentats i aïllats d'èpoques ancestrals. Això explicaria l'aparició de bolets de les mateixes espècies, amb característiques macroscòpiques semblants, en diferents indrets dels dos arenals. A més, s'hauria de fer un seguiment més acurat de l'aparició d'altres espècies, sobretot a la tardor, que amb tota seguretat donarien més troballes interessants per aquest ecosistema d'alt interès micològic.

Agraïments

Volem agrair als micòlegs mallorquins Josep Ll. Siquier i Virgós per la identificació del tàxon *Battarrea phalloides* form. *phalloides* i a Joan Carles Salom i Tomàs per les identificacions dels tàxons

Leucoagaricus cupresseus i *Schizostoma laceratum*.

Bibliografia

- Cortecuisse, R. i Duhem, B. 2005. Guía de los Hongos de la Península Ibérica, Europa y Norte de África. Ed. Omega.
- Esteve-Raventós, F., Llistosella J. i Ortega, A. 2007. Setas de la Península Ibérica e Islas Baleares. Ed. Jaguar ediciones, Madrid.
- Finschow, G. 1984. Contributions to the higher fungal flora of Eivissa. In: H. Kuhbier *et al.* (Eds.), Biogeography and Ecology of the Pityusic Islands Monogr. Biol. 52:137-154.
- Martín-Prieto, J.A., Espinosa, J., Roig-Munar, F.X., Vericard, M., Rodríguez-Perea, A., Torres, N., Pons, G.X., Mir-Gual, M. 2011. Descripción del sistema dunar d'es Codolar (Eivissa, Illes Balears). Boll. Soc. Hist. Nat. Balears, 54: 194-207.
- Siquier, J.L. i Constantino, C. 2008. Els Bolets de les Balears. Ed. Micobalear.